

VOSKOBOVICH TEXNOLOGIYASI ASOSIDA TAYYORLOV GURUHLARIDA MATEMATIKA FAOLIYATINI OLIB BORILISHI

Amonova Feruza Komilovna

Oliy toifali, tayyorlov guruhi tarbiyachisi

Buxoro viloyati Vobkent tumani 1-maktabgacha talim tashkiloti

Annotatsiya: Maqolada bolalarning aqliy va mantiqiy eng avvalo mustaqil va tanqidiy fikrlashini shakllantirish va o‘yin ko‘rinishida matematika faoliyati olib borish haqida yoritib beramiz. Bolani tarbiyalashning eng muhim vazifalaridan biri uning aqlini rivojlantirish, yangi narsalarni o‘rganishga imkon beradigan shunday aqliy qobiliyat va qobiliyatlarni shakllantirishdir. Ta‘lim tizimi bolaga jamiyatning yangi sharoitlariga muvaffaqiyatli moslashish imkonini beradigan bilim, ko‘nikma va ko‘nikmalarni egallashga yordam berish. Shu maqsadda maqolada Voskobovich texnologiyasi asosida tayyorlov guruhlarida matematika faoliyatini olib borilishi haqida so‘z olib boramiz.

Kalit so‘zlar: Pedagog, mustaqil fikrlash, tanqidiy fikrlash, matematika faoliyati, Voskobovich texnologiyasi.

KIRISH

Mamlakatimizda talim sohasi tobora rivojlanib borayotgan bir davrda malakali kadrlarga bo‘lgan ehtiyoj pedagogik sohada yana ham oshib bormoqda. Xususan pedagogik mahorat va saviyani yuksaltirish borasida ko‘plab islohotlar amalga oshirilmoqda.

Mustaqil taraqqiyot yo‘lidan yuqori sur‘atlar bilan rivojlanib borayotgan mamalakatimizda nafaqat iqtisod hamda siyosat balki, ilm-fan, madaniyat va ta‘lim sohasida ham ko‘plab rivojlanish strategiyalari ishlab chiqilmoqda. Shulardan biri “Maktabgacha talim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi” bo‘lib ushbu konsepsiyada rivojlangan mamlakatlar (hozirgi kunda Janubiy Koreya) modellaridan namuna olib, maktabgacha ta‘lim tizimini rivojlantirishning yo‘l xaritalari belgilab berildi. Zero prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev ushbu soha haqida quyidagicha fikr bildirganlar: “Qaysi sohani olmaylik, biz zamonaviy yetuk kadrlarni tarbiyalamasdan turib biron-bir o‘zgarishga, farovon hayotga erisha olmaymiz. Bunday kadrlarni, millatning sog‘lom genofondini tayyorlash, avvalo, maktabgacha ta‘lim tizimidan boshlanadi.” Maktabgacha ta‘limning asosiy vazifasi bolalarni maktabda ta‘lim olishga tayyorlashdan iboratdir. Ya‘ni bolalar maktabgacha ta‘limda aniq bilimlarnigina emas, fikrlash ko‘nikmasini egallashi, tengdoshlari va kattalarning nutqlarini tushunishlari, ular bilan erkin fikr almashish, hamkorlik asosida faoliyat ko‘rsatishi talab etiladi [1,2].

ADABIYOTLAR SHARHI

O'yinlar va Voskobovichning o'yin yordamchilari, bizning fikrimizcha, maktabgacha ta'lim sohasidagi zamonaviy ta'lim qonunchilik talablariga javob beradi. O'yin (rivojlanayotgan) bolaning kognitiv tabiiy qobiliyatlari, shuningdek, uning psixologik va fiziologik jihatlari, shaxsiyatni rivojlantirishga qodir. V.V. Voskobovich pedagogika va psixologiya sohasidagi o'yinlar va qo'llanmalari mutaxassislar, erta yoshdan boshlang'ich maktabgacha yoshdagi bolalar, shuningdek, otaonalar orasida ularning qo'llanilishini topish; shu jumladan nogironlar bilan ishlashda ishlatiladi. O'yin texnologiyasidan foydalanish o'zining ajoyibligi bilan ham o'ziga tortadi. Birinchidan, barcha o'quv o'yinlari va qo'llanmalar jamlangan, rivojlanayotgan predmetli-fazoviy muhit yaratiladi. Bu intellektual o'yin markazi ajoyib Binafsha o'rmondur. Ikkinchidan, barcha o'yinlar ertak qahramoni, ertak syujeti, sayohat qilish, qiyinchiliklarni yengish, qiyin vaziyatlarni hal qilish, to'g'ri yechim topish bilan birga keladi. Rivojlanayotgan obyekt-fazoviy muhitimiz bolalar bog'chasi. Har bir yosh guruh intellektuallar bilan jihozlangan o'yin markazi, bu yerda bolalarning yosh xususiyatlariga mos keladigan rivojlanayotgan o'yinlar to'plamlari, bolalarning kichik guruhida to'plangan. Tarbiyachilar ota-onalar bilan birgalikda o'yinlar uchun sxema va maketlar yasashdi, tanlangan o'yin qahramonlari ertak maydonchalarini talablar asosida bezashdi. "Binafsha o'rmon" bolalarnind har birida o'ziga xos xususiyatlarga ega guruh: birinchi navbatda, "sezgi burchagi" bolalarni shakl, rang va o'lcham standartlari bilan tanishtirish; o'rta guruhda e'tibor raqamlarni bilishga va ularning intellektualligiga qaratiladi. O'yin markazida ertak maydoni Raqamli sirk qahramonlar paydo bo'ladi. Magnolik va raqamlar bilan - kulgili kichik hayvonlar, "Sehrli sakkizlik"- sonlar konstruktorining bir turi; "Gaplashuvchi to'tiqushlar shahri" o'zlarining akrobat hazillari va bolalarni o'qishga o'rgatadigan o'yinlari bilan kattaroq guruhlarda bolalar o'qishga qiziqish bildiradilar va bu yerda ertak maydoni paydo bo'ladi [3,4].

Pedagogik faoliyatni tashkil qilish shunday jarayonki, bola bir vaqtning o'zida o'ynaydi, rivojlanadi va o'rganadi - vazifa juda qiyin. Texnologiya "Ertaklar labirintlari" o'yini aniq belgilangan va bosqichma-bosqich tavsiflangan tizimni o'z ichiga oladi. O'yin o'quv o'yinlari uchun topshiriqlar. Voskobovich o'quv o'yinlari didaktik material bo'lib xizmat qiladi va har qanday ta'lim dasturi materialning mazmuniga osongina mos keladi. Chunki ular ta'lim sohalaridagi beshta bolalarning rivojlanishiga hissa qo'shadi Rivojlanishda eng yaxshi natija "Ertaklar labirintlari" o'yini ichida "kognitiv rivojlanish" va "nutqni rivojlantirish" ta'lim sohalarini bolalarning ta'limi texnologiyadan foydalanish orqali ta'minlanadi [5].

NATIJALAR

O'yinlar va Voskobovichning o'yin yordamchilari, bizning fikrimizcha, maktabgacha ta'lim sohasidagi zamonaviy ta'lim qonunchilik talablariga javob beradi.

O'yin (rivojlanayotgan) bolaning kognitiv tabiiy qobiliyatlari, shuningdek, uning psixologik va fiziologik jihatlari, shaxsiyatni rivojlantirishga qodir. V.V. Voskobovich pedagogika va psixologiya sohasidagi o'yinlar va qo'llanmalari mutaxassislar, erta yoshdan boshlang'ich maktabgacha yoshdagi bolalar, shuningdek, otaonalar orasida ularning qo'llanilishini topish; shu jumladan nogironlar bilan ishlashda ishlatiladi. O'yin texnologiyasidan foydalanish o'zining ajoyibligi bilan ham o'ziga tortadi. Birinchidan, barcha o'quv o'yinlari va qo'llanmalar jamlangan, rivojlanayotgan predmetli-fazoviy muhit yaratiladi. Bu intellektual o'yin markazi ajoyib Binafsha o'rmondur. Ikkinchidan, barcha o'yinlar ertak qahramoni, ertak syujeti, sayohat qilish, qiyinchiliklarni yengish, qiyin vaziyatlarni hal qilish, to'g'ri yechim topish bilan birga keladi [2].

XULOSA VA MULOHAZALAR

Bolani tarbiyalashning eng muhim vazifalaridan biri uning aqlini rivojlantirish, yangi narsalarni o'rganishga imkon beradigan shunday aqliy qobiliyat va qobiliyatlarni shakllantirishdir. Ta'lim tizimi bolaga jamiyatning yangi sharoitlariga muvaffaqiyatli moslashish imkonini beradigan bilim, ko'nikma va ko'nikmalarni egallashga yordam berishi kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. M.T.Axmedova, N.S.Shayzakova Nizolarning yuzaga kelishidagi shart sharoitlar, shaxs toifalari va ularning xislatlari. Maktab va xayot.-T.: 2014.2-son. -B. 2-4.
2. С.В.Банькина Педагогическая конфликтология: состояние, проблемы исследования и перспективы развития. М-2018
3. В.И.Грачева Введение в педагогическую конфликтологию: Учебное пособие / В.И. Грачева. М. Моск. ун-т МВД России, 2004. – 98
4. Voskobovich V. V., Xarko G. G., Balatskaya T. I. Texnologiya 3-7 yoshli maktabgacha yoshdagi bolalarning intensiv intellektual rivojlanishi "Ertaklar labirintlari" o'yini.- SanktPeterburg: Girikont, 2000 yil.
5. Voskobovich V. V., Xarko G. G. O'yin texnologiyasi "Ertaklar labirintlari" o'yini 1-kitob METODOLOGIYA. - Sankt-Peterburg: 2003 yil 3. O'quv o'yinlari Voskobovich: O'quv materiallari to'plami / Ed. V.V. Voskobovich, L. S. Vakulenko. - M.: TC Sphere, 2015 yil